ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 15.2.2008
COM(2008) 85 τελικό

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πέμπτη έκθεση για την ιθαγένεια της Ένωσης
(1η Μαΐου 2004 – 30 Ιουνίου 2007)

[SEC(2008) 197]

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Πέμπτη έκθεση για την ιθαγένεια της Ένωσης
(1η Μαΐου 2004 – 30 Ιουνίου 2007)

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Όλο και περισσότεροι ευρωπαίοι πολίτες σπουδάζουν, παντρεύονται, ζουν ή εργάζονται σε κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι. Τον Ιανουάριο του 2006, υπήρχαν περίπου 8,2 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ που ασκούσαν το δικαίωμα διαμονής σε άλλο κράτος μέλος[1].

Τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης του ειδικού Ευρωβαρόμετρου του 2007 σχετικά με την ιθαγένεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης[2] αποκαλύπτουν ότι οι Ευρωπαίοι έχουν μεγάλη επίγνωση της ιδιότητάς τους ως πολιτών της Ένωσης, αλλά θα ήθελαν να ενημερώνονται καλύτερα για τα δικαιώματά τους. Περισσότερο από τα τρία τέταρτα των πολιτών της ΕΕ έχουν ακούσει τον όρο «πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και γνωρίζουν ότι η ιθαγένεια της Ένωσης αποκτάται αυτόματα όταν κάποιος είναι υπήκοος ενός κράτους μέλους. Το 90% γνωρίζει ότι είναι ταυτόχρονα πολίτες της Ένωσης και υπήκοοι ενός κράτους μέλους.

Τα τελευταία 5 έτη μπορεί κανείς να παρατηρήσει σημαντική βελτίωση της γενικής επίγνωσης των Ευρωπαίων όσον αφορά την ιδιότητά τους ως πολιτών της Ένωσης. Συγκριτικά με το 2002, το τρέχον έτος περίπου 8% περισσότεροι Ευρωπαίοι ισχυρίζονται ότι γνωρίζουν τον όρο «πολίτης της Ένωσης» και το τι συνεπάγεται, ενώ 15% περισσότεροι ερωτηθέντες γνωρίζουν ότι η ιθαγένεια της Ένωσης αποκτάται αυτόματα όταν κάποιος είναι υπήκοος ενός κράτους μέλους.

Ωστόσο, λιγότερο από το ένα τρίτο (31%) των ερωτηθέντων νιώθει «καλά ενημερωμένο» σχετικά με τα δικαιώματα των πολιτών της Ένωσης.

Η Επιτροπή τοποθετεί τον πολίτη στο επίκεντρο των πολιτικών της και θα συνεχίσει να ενημερώνει τους πολίτες για τα δικαιώματά τους και να διασφαλίζει ότι επωφελούνται πραγματικά από τις συγκεκριμένες ελευθερίες σε όλη την Ένωση.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 της συνθήκης ΕΚ, η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κάθε τρία έτη σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του μέρους ΙΙ της Συνθήκης, οι οποίες αφορούν την ιθαγένεια της Ένωσης. Η παρούσα πέμπτη έκθεση αξιολογεί την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων κατά την περίοδο από την 1η Μαΐου 2004 έως τις 30 Ιουνίου 2007 με βάση την ανάπτυξη της Ένωσης και εξετάζει την ανάγκη ενίσχυσης των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται στους πολίτες της Ένωσης.

Η έκθεση επικεντρώνεται στο νομικό πυρήνα των δικαιωμάτων των πολιτών, δηλαδή **στο δικαίωμα να κυκλοφορούν και να διαμένουν στο εσωτερικό της ΕΕ** (άρθρο 18), **το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις ευρωπαϊκές, δημοτικές και κοινοτικές**

---

[1] Εκτιμήσεις της Eurostat (βλέπε παράρτημα της παρούσας έκθεσης).
[2] Ειδικό Ευρωβαρόμετρο 213.

εκλογές στο κράτος μέλος κατοικίας του (άρθρο 19), **το δικαίωμα διπλωματικής και προξενικής προστασίας σε τρίτες χώρες** (άρθρο 20), **το δικαίωμα αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** και **το δικαίωμα να απευθύνονται στον Διαμεσολαβητή** (άρθρο 21). Επιπλέον, παρουσιάζει τις προόδους σε τομείς που συνδέονται στενά με την ιθαγένεια με την ευρύτερη έννοια, όπως η ίση μεταχείριση όσον αφορά την εθνικότητα και προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

2. ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

2.1. Προβλήματα σχετικά με την απόκτηση και απώλεια της υπηκοότητας

Η συνθήκη ΕΚ προβλέπει ότι πολίτης της Ένωσης είναι κάθε πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους και ότι η ιθαγένεια της Ένωσης συμπληρώνει και δεν αντικαθιστά την εθνική ιθαγένεια (άρθρο 17 παράγραφος 1). Η δήλωση αριθ. 2, που προσαρτάται στη συνθήκη ΕΕ, ορίζει ότι το εάν ένα πρόσωπο έχει την υπηκοότητα ενός κράτους μέλους καθορίζεται αποκλειστικά σύμφωνα με τους κανόνες υπηκοότητας του συγκεκριμένου κράτους και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ) έχει επιβεβαιώσει ότι η απόκτηση ή απώλεια της υπηκοότητας εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών. Η Επιτροπή έχει λάβει πολλές καταγγελίες, εκθέσεις ΜΚΟ, αναφορές και κοινοβουλευτικές ερωτήσεις αναφορικά με προβλήματα σε ορισμένα κράτη μέλη που συνδέονται με την απόκτηση ή απώλεια της υπηκοότητας.

Συγκεκριμένα, η Επιτροπή γνωρίζει τα θέματα που αφορούν τα πρόσωπα που ανήκουν στη ρωσόφωνη μειονότητα στην **Εσθονία και τη Λετονία,** τα οποία θεωρούνται **«μη πολίτες»** και την κατάσταση των **«διαγραμμένων»** στη **Σλοβενία**. Ένα άλλο ζήτημα που έχει τεθεί αφορά **την επέκταση της ιθαγένειας σε υπηκόους άλλης χώρας** με βάση, μεταξύ άλλων, το γεγονός ότι αποτελούν μέλη μιας εθνοτικής κοινότητας.

Η Επιτροπή δεν έχει την αρμοδιότητα να χειριστεί το θέμα της απόκτησης ή απώλειας της υπηκοότητας. Ωστόσο, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς της, η Επιτροπή επιχείρησε να προσφέρει λύσεις σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα με την προώθηση της ένταξης και με τη χρήση των κοινοτικών μέσων που διαθέτει, όπως η διασφάλιση ότι τα κράτη μέλη εφαρμόζουν αυστηρά την κοινοτική νομοθεσία κατά των διακρίσεων.

2.2. Πρόσβαση στην ιθαγένεια της Ένωσης

Η ιθαγένεια της Ένωσης αποκτάται με την απόκτηση της υπηκοότητας ενός κράτους μέλους. Με την επιφύλαξη ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν την αποκλειστική αρμοδιότητα όσον αφορά τις νομοθεσίες περί ιθαγένειας, το Συμβούλιο του Τάμπερε το 1999 υποστήριξε *την παροχή στους υπηκόους τρίτων χωρών που διαμένουν νομίμως επί μακρό χρονικό διάστημα, της δυνατότητας να αποκτούν την υπηκοότητα του κράτους μέλους στο οποίο διαμένουν*.

Το 2004, το Συμβούλιο υιοθέτησε **κοινές βασικές αρχές για την ένταξη** για να βοηθήσει τα κράτη μέλη στη διαμόρφωση των πολιτικών ένταξης[3]. Μία από τις αρχές αυτές αναφέρει ότι η συμμετοχή των μεταναστών στη δημοκρατική διαδικασία και στη διαμόρφωση πολιτικών και μέτρων ένταξης ευνοεί την ένταξή τους. Το 2005, η Επιτροπή υιοθέτησε ένα **«Κοινό πρόγραμμα για την ένταξη»** προτείνοντας μέτρα για την υλοποίηση των κοινών βασικών

[3] Έγγραφο του Συμβουλίου 14615/04.

αρχών[4]. Διατύπωσε προτάσεις όπως, σε εθνικό επίπεδο, την εκπόνηση προγραμμάτων προετοιμασίας για ενεργό συμμετοχή στα κοινά και πολιτογράφηση και, σε επίπεδο ΕΕ, προώθηση της έρευνας και του διαλόγου σχετικά με ζητήματα ταυτότητας και συμμετοχής στα κοινά. Η τρίτη ετήσια έκθεση για τη μετανάστευση και την ένταξη[5] επιβεβαιώνει τη σημασία των διάφορων μορφών συμμετοχής στα κοινά για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών.

Τα **συμπεράσματα του Συμβουλίου για την ενίσχυση των πολιτικών ένταξης στην ΕΕ με την προώθηση της ενότητας στην πολυμορφία**, που εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2007, καλούν τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη της Επιτροπής, να εξετάσουν και να αποσαφηνίσουν τις διάφορες έννοιες της συμμετοχής και της ιθαγένειας και να ανταλλάξουν εμπειρίες όσον αφορά τα συστήματα πολιτογράφησης.

2.3. Προώθηση της ευρωπαϊκής ιθαγένειας

Οι πολίτες πρέπει να ενημερώνονται για την ευρωπαϊκή ιθαγένειά τους, τα οφέλη, καθώς και τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αυτή συνεπάγεται, ώστε να αναπτύξουν το αίσθημα της ευρωπαϊκής ταυτότητας και να υποστηρίξουν πλήρως την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Πρωτοβουλίες όπως το **Κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για την προώθηση της συμμετοχής του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά**[6], το οποίο υλοποιήθηκε κατά την περίοδο 2004-2006, και το **«Πρόγραμμα Ευρώπη για τους πολίτες»**[7] για την περίοδο 2007-2013 παρέχουν στην Ένωση σημαντικά μέσα για την προώθηση της ενεργού συμμετοχής του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά.

3. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ

3.1. Έκθεση σχετικά με τις τρεις οδηγίες για το δικαίωμα διαμονής των οικονομικά μη ενεργών πολιτών της Ένωσης

Τον Απρίλιο του 2006, η Επιτροπή εξέδωσε την τρίτη έκθεσή της[8] σχετικά με την εφαρμογή των τριών οδηγιών[9] για το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της ΕΕ που είναι φοιτητές, οικονομικά μη ενεργοί ή συνταξιούχοι, που καλύπτει την περίοδο από το 2003 έως το 2005.

3.2. Οδηγία 2004/38: ενίσχυση της ιθαγένειας

Η πιο σημαντική εξέλιξη στον τομέα αυτόν ήταν η έναρξη ισχύος, στις 30 Απριλίου 2006, της οδηγίας 2004/38 για το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών. Η οδηγία:

---

4 COM(2005) 389.
5 COM(2007) 512.
6 Απόφαση 2004/100/ΕΚ του Συμβουλίου της 26ης Ιανουαρίου 2004.
7 Απόφαση αριθ. 1904/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Δεκεμβρίου 2006 για τη θέσπιση του προγράμματος «Ευρώπη για τους πολίτες» για την περίοδο 2007-2013 με σκοπό την προώθηση της ενεργού συμμετοχής του ευρωπαίου πολίτη στα κοινά.
8 COM(2006) 156 τελικό.
9 Οδηγίες 93/96, 90/364 και 90/365, οι οποίες καταργήθηκαν με την οδηγία 2004/38.

- κωδικοποιεί σε ένα ενιαίο κείμενο το περίπλοκο σύνολο της νομοθεσίας και την πλούσια νομολογία του ΔΕΚ και δημιουργεί ένα ενιαίο νομικό καθεστώς στο πλαίσιο της ιθαγένειας,

- διευκολύνει την άσκηση του δικαιώματος διαμονής με την απλοποίηση των όρων και των διατυπώσεων (π.χ. με την κατάργηση του συστήματος αδειών διαμονής για τους πολίτες της Ένωσης),

- ενισχύει τα δικαιώματα των μελών της οικογένειας (π.χ. με την επέκταση των δικαιωμάτων της οικογενειακής επανένωσης στους καταχωρημένους συντρόφους),

- δημιουργεί δικαίωμα μόνιμης διαμονής άνευ όρων μετά από πέντε έτη συνεχούς νόμιμης διαμονής στο κράτος μέλος υποδοχής και

- αυξάνει την προστασία κατά της απέλασης για τους πολίτες της Ένωσης και τα μέλη των οικογενειών τους για λόγους δημόσιας τάξης, δημόσιας ασφάλειας και δημόσιας υγείας.

Οι πολίτες θα μπορούν να ασκούν πλήρως τα ενισχυμένα δικαιώματά τους μόνο αν είναι πλήρως ενημερωμένοι για αυτά. Ο οδηγός **Πώς να επωφεληθείτε καλύτερα από την οδηγία 2004/38/ΕΚ** έχει ως στόχο να βοηθήσει τους πολίτες της Ένωσης να εξοικειωθούν περισσότερο με τη νομοθεσία μεταφράζοντάς την σε γλώσσα φιλική προς το χρήστη[10]. Διανεμήθηκαν περισσότερα από 16 000 αντίτυπα του οδηγού σε 19 γλώσσες σε όλη την ΕΕ.

Ο **έλεγχος της ορθής εφαρμογής της οδηγίας** αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα για την Επιτροπή[11]. Από τον Ιούνιο του 2006 έως τον Φεβρουάριο του 2007, κινήθηκαν 19 **διαδικασίες επί παραβάσει** λόγω **μη ανακοίνωσης** των εθνικών μέτρων υλοποίησης: τον Ιούνιο του 2007 παρέμεναν ανοικτές οι 15 από αυτές, 4 από τις οποίες παραπέμφθηκαν στο ΔΕΚ. Το 2007, η Επιτροπή ξεκίνησε μία μελέτη που εξετάζει **τη συμμόρφωση των μέτρων μεταφοράς**. Ωστόσο, έχουν ήδη εντοπιστεί ορισμένοι προβληματικοί τομείς μη ορθής εφαρμογής της οδηγίας με βάση καταγγελίες προσώπων, αναφορές και κοινοβουλευτικές ερωτήσεις.

Τα μέλη της οικογένειας που προέρχονται από τρίτη χώρα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα, όχι μόνο όσον αφορά την άδεια εισόδου, αλλά και τη χορήγηση δελτίων διαμονής. Έχουν το δικαίωμα να διαμένουν με τους πολίτες της Ένωσης απλώς και μόνο λόγω του οικογενειακού τους δεσμού, αλλά σε ορισμένα κράτη μέλη απαιτείται να προσκομίσουν έγγραφα ή να υποβληθούν σε διαδικασίες που δεν επιτρέπονται από την οδηγία. Η Επιτροπή έκανε και θα συνεχίσει να κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχει το άρθρο 226 ΕΚ, ώστε να διασφαλισθεί η συμμόρφωση με την οδηγία.

Πολλές καταγγελίες αφορούν εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία τα οποία συναντούν οι πολίτες της Ένωσης που ταξιδεύουν σε άλλο κράτος μέλος εξαιτίας των **εγγράφων που απαιτούνται από τις συνοριακές αρχές και τους αερομεταφορείς**. Τον Ιούνιο του 2005 η Επιτροπή κάλεσε όλα τα κράτη μέλη να ελέγξουν ότι η εθνική νομοθεσία και πρακτική, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων και των κανονισμών που εφαρμόζονται στις

---

10 http://ec.europa.eu/commission_barroso/frattini/doc/guide_2004_38_ec_en.pdf.

11 COM(2006) 333 τελικό Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο - Έκθεση για την εφαρμογή του προγράμματος της Χάγης για το 2005.

αεροπορικές εταιρείες και από αυτές, είναι σύμφωνες με το κοινοτικό δίκαιο. Μετά την παρέμβαση της Επιτροπής, δεν υπήρξαν ουσιαστικά άλλες καταγγελίες στο συγκεκριμένο τομέα.

Σε **αρκετές αποφάσεις**[12] το ΔΕΚ υπενθύμισε ότι το δικαίωμα διαμονής στην επικράτεια ενός κράτους μέλους αναγνωρίζεται απευθείας σε κάθε πολίτη της Ένωσης από το άρθρο 18 ΕΚ και υπογράμμισε ότι το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας πρέπει να ερμηνεύεται με βάση τα θεμελιώδη δικαιώματα και συγκεκριμένα το δικαίωμα προστασίας της οικογενειακής ζωής και την αρχή της αναλογικότητας.

3.3. Μεταβατικές διατάξεις στον τομέα της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων

Επί του παρόντος ισχύουν **μεταβατικές διατάξεις για μέγιστη περίοδο 7 ετών**, που διαιρούνται σε τρία διαφορετικά στάδια, όσον αφορά τους υπηκόους των 8 κρατών μελών που προσχώρησαν την 1.5.2004[13] (ΕΕ-8) και τους υπηκόους της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας μετά την προσχώρηση των χωρών τους την 1.1.2007.

Έως τον Μάιο του 2007, εννέα *από τα δεκαπέντε* κράτη μέλη[14] είχαν ανοίξει τις αγορές εργασίας τους στους υπηκόους των κρατών μελών της ΕΕ-8 και δέκα *από τα είκοσι πέντε* κράτη μέλη είχαν ανοίξει τις αγορές εργασίας τους στους υπηκόους της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας[15]. Άλλα κράτη μέλη περιορίζουν την πρόσβαση εργαζομένων από τις συγκεκριμένες χώρες σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο με την εφαρμογή ενός συστήματος αδειών εργασίας, ωστόσο συχνά με τροποποιήσεις και απλουστευμένες διαδικασίες.

Η Επιτροπή παρουσίασε **μία έκθεση σχετικά με τη λειτουργία των μεταβατικών διατάξεων**[16] το 2006. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι ροές κινητικότητας υπήρξαν πολύ περιορισμένες και διαπιστώθηκε ότι οι εν λόγω ροές είχαν θετικές επιπτώσεις στις οικονομίες των κρατών μελών της ΕΕ-15. Η Επιτροπή συνιστά να εξεταστεί προσεκτικά κατά πόσον είναι αναγκαία η συνέχιση των περιορισμών, με βάση τη νέα κατάσταση των αγορών εργασίας τους και τα στοιχεία της έκθεσης.

3.4. Άλλα θέματα

Πολλοί πολίτες της Ένωσης αξιοποίησαν τη δυνατότητα να επωφεληθούν από τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας που ισχύουν επίσης στην **Ελβετία**, παρόμοια με εκείνα που ισχύουν στην ΕΕ, στο πλαίσιο της συμφωνίας μεταξύ της ΕΚ και των κρατών μελών της και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων[17]. Από την 1η Ιουνίου 2007, οι πολίτες της Ένωσης από τα κράτη μέλη της ΕΕ-15, την Κύπρο και τη Μάλτα μπορούν να κυκλοφορούν στην Ελβετία και να διαμένουν εκεί χωρίς κανένα περιορισμό. Βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαπραγματεύσεις που αφορούν την προσαρμογή της Συμφωνίας

---

12 Βλέπε, μεταξύ άλλων, τις υποθέσεις C-200/02 Chen, C-215/03 Oulane, C-157/03 Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-503/03 Επιτροπή κατά Ισπανίας, C-258/04 Ιωαννίδης, C-1/05 Jia, C-50/06 Επιτροπή κατά των Κάτω Χωρών.

13 Εκτός από την Κύπρο και τη Μάλτα.

14 Ιρλανδία, Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Φινλανδία, Σουηδία και Ηνωμένο Βασίλειο.

15 Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Πολωνία, Σλοβενία, Σλοβακία, Φινλανδία και Σουηδία.

16 COM(2006) 48 τελικό.

17 ΕΕ L 114 της 20.4.2002.

ΕΟΧ με βάση την οποία θα ισχύει η οδηγία 2004/38 στα κράτη μέλη της ΕΖΕΣ (Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ισλανδία).

Όσον αφορά το θέμα του **επαναπατρισμού της σορού αποβιωσάντων**, με το οποίο έχει ασχοληθεί επανειλημμένα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η τέταρτη έκθεση για την ιθαγένεια, οι υπηρεσίες των γραφείων κηδειών περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (**οδηγία 2006/123**). Παρόλο που δεν αποτελεί διάταξη που διέπει ενιαία σε επίπεδο ΕΕ τον επαναπατρισμό της σορού αποβιωσάντων, θα καταστήσει ευκολότερη για τους παρόχους των εν λόγω υπηρεσιών την άσκηση των δραστηριοτήτων τους σε διασυνοριακό επίπεδο.

4. ΕΚΛΟΓΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

4.1. Έκθεση για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2004 και προετοιμασία για τις εκλογές του 2009

Τον Δεκέμβριο του 2006, η Επιτροπή εξέδωσε **μία έκθεση για τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου του 2004**[18]. Παρόλο που παρατηρείται μια γενική τάση μείωσης της συμμετοχής στις ευρωπαϊκές εκλογές (45% το 2004, 50% το 1999 και 56% το 1994), σημειώνεται αύξηση της συμμετοχής των πολιτών της Ένωσης που ζουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της καταγωγής τους. Το 2004, εγγράφηκαν για να ψηφίσουν στο κράτος κατοικίας τους περισσότεροι από ένα εκατομμύριο πολίτες της Ένωσης, οι οποίοι αποτελούσαν σχεδόν το 12%, σε σύγκριση με το 5,9% το 1994 και το 9% το 1999. Η **αύξηση της συμμετοχής** εξηγείται από τη μεγαλύτερη κινητικότητα των πολιτών στο εσωτερικό της ΕΕ και από τις προσπάθειες των κρατών μελών να τους ενημερώνουν για τα δικαιώματά τους. Ωστόσο, **λιγότεροι υποβάλλουν υποψηφιότητα**: 62 το 1999 έναντι 57 το 2004 (από τους οποίους εξελέγησαν τρεις). Στις πιθανές εξηγήσεις για το χαμηλό αριθμό αλλοδαπών υποψηφίων περιλαμβάνεται η δυσχερής διαδικασία υποβολής υποψηφιότητας που προβλέπεται επί του παρόντος στην οδηγία 93/109[19].

Σε μια προσπάθεια επίλυσης των προβλημάτων που εντοπίζονται από την έκθεση, η Επιτροπή πρότεινε ταυτόχρονα την τροποποίηση της οδηγίας 93/109 με τη θέσπιση μέτρων τα οποία **ελαφρύνουν το φόρτο των υποψηφίων και των κρατών μελών**, ενώ παρέχουν τις απαραίτητες εγγυήσεις κατά των καταχρήσεων[20].

4.2. Εξελίξεις στη νομολογία

Στις αποφάσεις του της 12.9.2006[21] το ΔΕΚ επισήμανε ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να ρυθμίζουν τα ζητήματα σχετικά με την εκλογική διαδικασία για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τα οποία δεν έχουν εναρμονιστεί σε κοινοτικό επίπεδο, και ιδίως εκείνα που αφορούν το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι. Ωστόσο, οφείλουν να σέβονται το κοινοτικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των γενικών

---

18 COM(2006) 790 Ανακοίνωση της Επιτροπής – Εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου 2004 - Έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ στα κράτη μέλη κατοικίας τους (οδηγία 93/109) και το εκλογικό πλαίσιο (απόφαση 76/787 όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2002/772).

19 Οδηγία 93/109/ΕΚ της 6ης Δεκεμβρίου 1993 για τις λεπτομέρειες άσκησης του δικαιώματος του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν σε ένα κράτος μέλος του οποίου δεν είναι υπήκοοι.

20 COM(2006) 791.

21 C-145/04 Ισπανία κατά ΗΒ και C-300/04 Eman και Sevinger.

αρχών του. Η συγκεκριμένη υποχρέωση εμποδίζει τη διαφορετική μεταχείριση υπηκόων σε ανάλογες συνθήκες, εκτός αν αυτή αιτιολογείται αντικειμενικά.

4.3. Πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Τον Ιούνιο του 2007, η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση για να καταστεί δυνατή η ίδρυση ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων. Η πρόταση τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2004/2003 σχετικά με τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο και τη χρηματοδότησή τους. Βασίζεται στο άρθρο 191 ΕΚ, το οποίο αναγνωρίζει ότι τα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την ολοκλήρωση και συμβάλλουν στη δημιουργία ευρωπαϊκής συνείδησης και στην έκφραση της βούλησης των πολιτών της Ένωσης. Συνολικά δέκα πολιτικά κόμματα σε ευρωπαϊκό επίπεδο λαμβάνουν χρηματοδότηση μέσω του κανονισμού, την οποία διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ο προϋπολογισμός για τους σκοπούς των πολιτικών κομμάτων σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθορίστηκε στα 10,4 εκατομμύρια ευρώ το 2007.

4.4. Αποτελεσματική συμμετοχή των πολιτών της Ένωσης στην πολιτική ζωή των κρατών μελών κατοικίας τους

Για να διασφαλίσει ότι οι πολίτες της Ένωσης μπορούν να ασκούν τα εκλογικά τους δικαιώματα στο κράτος μέλος κατοικίας τους στις δημοτικές, κοινοτικές και ευρωπαϊκές εκλογές, υπό τους ιδίους όρους με τους υπηκόους, η Επιτροπή πραγματοποιεί αξιολόγηση της νομοθεσίας των κρατών μελών των οποίων **το εθνικό δίκαιο δεν επιτρέπει σε αλλοδαπούς πολίτες της Ένωσης να γίνουν μέλη πολιτικών κομμάτων και/ή να ιδρύσουν πολιτικά κόμματα**. Ο αποκλεισμός των πολιτών της Ένωσης από το δικαίωμα να ιδρύσουν ή να γίνουν μέλη πολιτικού κόμματος στο κράτος μέλος κατοικίας τους μπορεί να εμποδίσει την αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματός τους να υποβάλουν υποψηφιότητα. Η Επιτροπή θα ζητήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να εξαλείψει τους συγκεκριμένους περιορισμούς και, όπου κρίνει απαραίτητο, θα κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχει το άρθρο 226 ΕΚ.

Οι προηγούμενες εκθέσεις για την ιθαγένεια επισήμαναν την ανησυχία πολλών πολιτών της Ένωσης σχετικά με το γεγονός ότι στα περισσότερα κράτη μέλη οι αλλοδαποί πολίτες της Ένωσης στερούνται **του δικαιώματος συμμετοχής στις εθνικές ή περιφερειακές εκλογές** στη χώρα κατοικίας τους. Η ανησυχία των πολιτών επιβεβαιώθηκε από τις επανειλημμένες ερωτήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τη δημόσια ανταπόκριση κατά την περίοδο αναφοράς. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να εξετάσουν το συγκεκριμένο θέμα, ώστε να προωθήσουν τη συμμετοχή των πολιτών της Ένωσης στην πολιτική ζωή της χώρας κατοικίας τους.

4.5. Εκλογικά δικαιώματα στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές

Τέλος, όσον αφορά τα εκλογικά δικαιώματα στις δημοτικές και κοινοτικές εκλογές, η οδηγία 94/80 τροποποιήθηκε από την οδηγία 2006/106 στην οποία προστέθηκαν αναφορές στους κύριους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης των νέων κρατών μελών.

5. ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΞΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Το κεκτημένο στον τομέα της διπλωματικής και προξενικής προστασίας είναι πολύ περιορισμένο. Εκτός από την απόφαση 96/409/ΚΕΠΠΑ περί θεσπίσεως του προσωρινού ταξιδιωτικού εγγράφου, περιλαμβάνει την **απόφαση 95/553 σχετικά με την προστασία των πολιτών της ΕΕ εκ μέρους των διπλωματικών και προξενικών αντιπροσωπειών,** η οποία

τέθηκε σε ισχύ μόλις τον Μάιο του 2002, εξαιτίας των δυσχερών νομοθετικών διαδικασιών που απαιτούνταν για την υιοθέτησή της από τα κράτη μέλη.

Οι πολίτες της Ένωσης ολοένα και περισσότερο ταξιδεύουν και ζουν σε τρίτες χώρες. Η EUROSTAT[22] υπολόγισε ότι ο αριθμός των ταξιδιών που έγιναν το 2005 σε προορισμούς εκτός ΕΕ ήταν περίπου 80 εκατομμύρια. Περισσότεροι από τους μισούς πολίτες της Ένωσης σκοπεύουν να ταξιδέψουν σε τρίτη χώρα κατά τα επόμενα 3 έτη[23]. Η **περιορισμένη αντιπροσώπευση των κρατών μελών** σε τρίτες χώρες (στις 107 από τις 166 τρίτες χώρες αντιπροσωπεύονται το πολύ 10 κράτη μέλη) και η εμπειρία που αποκομίστηκε από τις πρόσφατες κρίσεις (όπως το τσουνάμι στην Ασία και η κρίση στο Λίβανο) έδειξαν ότι υπάρχει **περιθώριο για βελτίωση της συνεργασίας** μεταξύ των προξενικών και διπλωματικών αρχών.

Η Επιτροπή, μετά την έκδοση της **Πράσινης Βίβλου για τη διπλωματική και προξενική προστασία των υπηκόων της Ένωσης στις τρίτες χώρες**[24] στις 28.11.2006, παρουσίασε ένα **πρόγραμμα δράσης για τα έτη 2007-2009**[25], το οποίο προτείνει μια σειρά μέτρων για την ενίσχυση της εν λόγω προστασίας, και μια **σύσταση** στα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν το κείμενο του άρθρου 20 στα διαβατήρια[26].

6. ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΤΗ

Οι πολίτες της Ένωσης, καθώς και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διαμένει ή έχει την καταστατική του έδρα σε κράτος μέλος, έχουν το δικαίωμα **αναφοράς προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο** για θέμα που εμπίπτει στους τομείς δραστηριότητας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και το οποίο αφορά άμεσα τον υποβάλλοντα την αναφορά (άρθρα 21 και 194 ΕΚ). Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έλαβε 1002 αναφορές το 2004 (623 από τις οποίες έγιναν αποδεκτές), 1032 αναφορές το 2005 (628 αποδεκτές) και 1021 αναφορές το 2006 (667 αποδεκτές). Το ένα τρίτο έως το ένα τέταρτο των αναφορών σχετίζεται με διαδικασίες επί παραβάσει ή οδηγεί σ' αυτές.

Μπορούν επίσης να υποβληθούν καταγγελίες στον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή σχετικά με περιπτώσεις κακής διοίκησης στα πλαίσια της δράσης των κοινοτικών οργάνων ή οργανισμών (άρθρα 21 και 195 ΕΚ). Ο Διαμεσολαβητής διαπιστώνει συνεχή αύξηση των καταγγελιών, κυρίως λόγω της προσχώρησης των νέων κρατών μελών: ελήφθησαν 3726 καταγγελίες το 2004, 3920 το 2005 και 3830 το 2006. Οι περισσότερες καταγγελίες κρίνεται ότι δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο της εντολής του Διαμεσολαβητή ή δεν γίνονται αποδεκτές, ενώ οι περισσότερες από αυτές (κατά μέσο όρο 94,5% κατά την περίοδο 2004-2006) υποβάλλονται από ιδιώτες[27].

Με την **απόφαση 2005/46**, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έδωσε δεύτερη εντολή στον Ν. Διαμαντούρο για τη θέση του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή, από τις 11 Ιανουαρίου 2005.

---

22 Βάση δεδομένων για τον πληθυσμό, το μέρος που αφορά τον τουρισμό. Τα δεδομένα περιλαμβάνουν ταξίδια αναψυχής και επαγγελματικά ταξίδια με διάρκεια μεγαλύτερη από μία ημέρα το 2005.

23 Ευρωβαρόμετρο αριθ. 118 του Ιουλίου 2006.

24 COM(2006) 712.

25 COM(2007) 767 τελικό.

26 C(2007) 5841 τελικό.

27 Οι ετήσιες εκθέσεις του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή διατίθενται στο δικτυακό τόπο: http://www.ombudsman.europa.eu/report/el/default.htm.

7. ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ

Το ΔΕΚ εξέδωσε ορισμένες σημαντικές αποφάσεις[28] σε αυτόν τον τομέα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Υπενθύμισε ότι **η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης τείνει να αποτελέσει τη θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών**, η οποία εξασφαλίζει την ίδια νομική μεταχείριση σε όσους από αυτούς τελούν στην ίδια κατάσταση, ανεξάρτητα από τη ιθαγένειά τους, με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται ρητά, και ότι οι πολίτες της Ένωσης που διαμένουν νόμιμα σε ένα κράτος μέλος μπορούν να βασίζονται στο άρθρο 12 ΕΚ για όλες τις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο καθ' ύλην πεδίο εφαρμογής του δικαίου της ΕΚ, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής σε άλλο κράτος μέλος.

Το δικαίωμα ίσης μεταχείρισης αποσαφηνίζεται περαιτέρω από την **οδηγία 2004/38**. Το άρθρο 24 παράγραφος 2 επιτρέπει δύο εξαιρέσεις στο συγκεκριμένο κανόνα: κατά τους πρώτους τρεις μήνες διαμονής, ή για μεγαλύτερη περίοδο στην περίπτωση των ατόμων που αναζητούν εργασία, τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να χορηγούν το δικαίωμα για κοινωνική ενίσχυση σε πολίτες της Ένωσης εκτός από τους εργαζόμενους, τους αυτοαπασχολούμενους ή όσους διατηρούν αυτή την ιδιότητα ή τα μέλη των οικογενειών τους. Τα κράτη επίσης δεν οφείλουν να χορηγούν στα εν λόγω πρόσωπα σπουδαστική βοήθεια που αποτελείται από υποτροφίες σπουδαστών ή σπουδαστικά δάνεια, πριν από την απόκτηση του δικαιώματος μόνιμης διαμονής.

Στην υπόθεση *Garcia Avello*[29] το ΔΕΚ αποφάσισε ότι τα άρθρα 12 και 17 ΕΚ δεν επιτρέπουν στις εθνικές αρχές να απορρίπτουν αίτηση αλλαγής επωνύμου που υποβάλλεται εξ ονόματος ανήλικων πολιτών της Ένωσης με διπλή εθνικότητα, ώστε να μπορούν να φέρουν το επώνυμο που τους αναγνωρίζεται βάσει του δικαίου και της παράδοσης του δεύτερου κράτους μέλους της ιθαγένειάς τους. Η Επιτροπή εξέτασε τα μέτρα που θέσπισαν τα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν με την απόφαση και κίνησε ως προς αυτό τρεις διαδικασίες επί παραβάσει από τον Οκτώβριο του 2005 έως το 2006.

8. ΚΑΘΙΣΤΩΝΤΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ

Η ανταπόκριση των πολιτών αποτελεί βασικό μέσο για τον εντοπισμό των παραβάσεων του δικαίου της ΕΚ από τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή εξακολουθεί να λαμβάνει πολυάριθμες ερωτήσεις που προβάλλουν ως επιχείρημα παραβιάσεις των δικαιωμάτων πολιτών, ιδίως του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας. Ενώ τα δικαιώματα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής αποτελούν ίσως δύο από τα πιο απτά δικαιώματα που διαθέτουν οι πολίτες της Ένωσης, ο μεγάλος αριθμός των εθνικών αρχών που τείνουν να περιορίζουν την αποτελεσματική άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων (από τους φύλακες των συνόρων έως τις αρμόδιες για τη μετανάστευση αρχές και τα τοπικά συμβούλια) σημαίνει ότι συχνά η εφαρμογή του δικαίου της ΕΚ δεν είναι ομοιόμορφη στην ΕΕ.

Ως προς αυτό, πρέπει να γίνει αναφορά στην επιτυχία του μηχανισμού **SOLVIT**[30], ο οποίος θεσπίστηκε από την Επιτροπή και τα κράτη μέλη τον Ιούλιο του 2002. Ο μηχανισμός SOLVIT βοηθά τους πολίτες της Ένωσης και τις επιχειρήσεις να βρουν γρήγορες και πρακτικές λύσεις για προβλήματα που προκύπτουν από τη μη ορθή εφαρμογή του δικαίου της ΕΚ από τις εθνικές διοικήσεις, εντός προθεσμίας δέκα εβδομάδων. Κέντρα SOLVIT δημιουργήθηκαν στα 27 κράτη μέλη, καθώς και στην Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και τη

---

[28] Βλέπε ιδίως τις υποθέσεις C-456/02, Trojani και C-209/03 Bidar.

[29] C-148/02.

[30] Βλέπε http://ec.europa.eu/solvit και την ετήσια έκθεση SOLVIT SEC (2007)585.

Νορβηγία. Όλα τα κέντρα αποτελούν μέρος των εθνικών διοικήσεων, ενώ η Επιτροπή παρακολουθεί και διευκολύνει το έργο του δικτύου.

Από τότε που θεσπίστηκε ο μηχανισμός SOLVIT, η εισροή υποθέσεων έχει αυξηθεί από 12 σε 70 νέες υποθέσεις το μήνα. Το ποσοστό επίλυσης φθάνει κατά μέσο όρο περίπου το 80% και ο χρόνος χειρισμού των υποθέσεων κατά την περίοδο 2004-2007 ήταν περίπου 65 ημερολογιακές ημέρες. Η πλειονότητα των καταγγελιών (66%) υποβάλλεται από πολίτες και αφορά τα δικαιώματα διαμονής, τη θεώρηση διαβατηρίων, την κοινωνική ασφάλιση, την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων και τη φορολογία. Ο μηχανισμός SOLVIT αποδίδει πολύ καλά, αλλά τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα εθνικά κέντρα SOLVIT διαθέτουν επαρκές προσωπικό, το οποίο δεν ισχύει επί του παρόντος στα μισά σχεδόν κέντρα.

Ενώ η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την ενιαία εφαρμογή του δικαίου της ΕΚ από τα κράτη μέλη και να κάνει χρήση των εξουσιών που της παρέχει το άρθρο 226 ΕΚ, ώστε να παρακινεί τα κράτη μέλη να συμμορφώνονται με το δίκαιο της ΕΚ το ταχύτερο δυνατόν, θα συνεχίσει να προωθεί εναλλακτικούς μηχανισμούς διευθέτησης των διενέξεων, οι οποίοι μπορούν να είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικοί, αποδοτικοί και λιγότερο δυσκίνητοι όσον αφορά την επίλυση των προβλημάτων των πολιτών.

9. ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΘΕΜΕΛΕΙΩΔΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Η Επιτροπή τοποθετεί τα θεμελιώδη δικαιώματα στο επίκεντρο της πολιτικής της. Σε αυτό το πλαίσιο, από το 2004 η **ομάδα των Επιτρόπων που είναι αρμόδια για τα θεμελιώδη δικαιώματα, την καταπολέμηση των διακρίσεων και τις ίσες ευκαιρίες** καθοδηγεί την πολιτική και διασφαλίζει τη συνεκτικότητα των πρωτοβουλιών της Επιτροπής στους συγκεκριμένους τομείς, καθώς και στον τομέα της ένταξης των μειονοτήτων.

Ενώ τα περισσότερα δικαιώματα που κατοχυρώνονται στο **Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ** δεν περιορίζονται στους πολίτες της Ένωσης, ορισμένα δικαιώματα συνδέονται με την ιθαγένεια της Ένωσης, π.χ. τα εκλογικά δικαιώματα (άρθρα 39 και 40), το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής (άρθρο 45) και το δικαίωμα διπλωματικής και προξενικής προστασίας (άρθρο 46).

9.1. Το πρόγραμμα «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια» 2007-2013

Το Συμβούλιο δημιούργησε ένα σημαντικό μέσο στον τομέα της ιθαγένειας στις 19 Απριλίου 2007, όταν εξέδωσε την **απόφαση 2007/252/ΕΚ για τη θέσπιση, για την περίοδο 2007-2013, του ειδικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και ιθαγένεια»** εντός του γενικού προγράμματος «Θεμελιώδη δικαιώματα και δικαιοσύνη»[31]. Το πρόγραμμα δίνει νέα ώθηση στις πολιτικές της ΕΕ για τα θεμελιώδη δικαιώματα και την ιθαγένεια, διότι ένας από τους βασικούς του στόχους είναι η προώθηση μιας ευρωπαϊκής κοινωνίας που θα βασίζεται στο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιθαγένεια της Ένωσης. Η κοινοτική χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος μπορεί να λαμβάνει τη μορφή είτε επιδοτήσεων είτε δημόσιων συμβάσεων προμηθειών.

[31] ΕΕ L 110 της 27.4.2007, σ. 33, διορθωτικό ΕΕ L 141 της 2.6.2007, σελίδα 83.

9.2. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ιδρύθηκε την 1η Μαρτίου 2007[32], αντικαθιστώντας το Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας. Στόχος του Οργανισμού είναι η παροχή συνδρομής και συμβουλών εμπειρογνωμόνων σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα στα συναφή θεσμικά όργανα της Κοινότητας και στα κράτη μέλη όταν εφαρμόζουν το δίκαιο της ΕΚ. Τα τρία βασικά του καθήκοντα αφορούν τη συλλογή, την ανάλυση και τη διάδοση πληροφοριών και δεδομένων, τη διατύπωση και δημοσίευση συμβουλών και εκθέσεων, καθώς και την προώθηση του διαλόγου και την αύξηση της ευαισθητοποίησης στην κοινωνία των πολιτών.

[32] **Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 168/2007** της 15ης Φεβρουαρίου 2007**.**